

**Recenzja w postępowaniu o nadanie stopnia doktora habilitowanego
w dziedzinie nauk społecznych w dyscyplinie nauki o polityce i administracji
dr Beacie Słobodzian**

Dr Beata Słobodzian wystąpiła z wnioskiem o przeprowadzenie postępowania w sprawie nadania stopnia doktora habilitowanego w dziedzinie nauk społecznych w dyscyplinie nauki o polityce i administracji.

Na podstawie art. 219. ust. 1. Ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce, stopień doktora habilitowanego nadaje się osobie, która:

- 1) posiada stopień doktora;
- 2) posiada w dorobku osiągnięcia naukowe albo artystyczne, stanowiące znaczny wkład w rozwój określonej dyscypliny, w tym co najmniej:
 - a) 1 monografię naukową wydaną przez wydawnictwo, które w roku opublikowania monografii w ostatecznej formie było ujęte w wykazie sporządzonym zgodnie z przepisami wydanymi na podstawie art. 267 ust. 2 pkt 2 lit. a, lub
 - b) 1 cykl powiązanych tematycznie artykułów naukowych opublikowanych w czasopiśmie naukowych lub w recenzowanych materiałach z konferencji międzynarodowych, które w roku opublikowania artykułu w ostatecznej formie były ujęte w wykazie sporządzonym zgodnie z przepisami wydanymi na podstawie art. 267 ust. 2 pkt 2 lit. b, lub
 - c) 1 zrealizowane oryginalne osiągnięcie projektowe, konstrukcyjne, technologiczne lub artystyczne;
- 3) wykazuje się istotną aktywnością naukową albo artystyczną realizowaną w więcej niż jednej uczelni, instytucji naukowej lub instytucji kultury, w szczególności zagranicznej.

Sporządzenie recenzji wynika z decyzji Rady Dyscypliny Nauki o Polityce i Administracji Uniwersytetu Gdańskiego, która powołała mnie w skład Komisji habilitacyjnej w postępowaniu w sprawie nadania stopnia doktora habilitowanego w dziedzinie nauk społecznych w dyscyplinie nauki o polityce i administracji dr Beacie Słobodzian. Recenzja

dotyczy oceny spełnienia powyższych kryteriów przez dr Beatę Słobodzian na podstawie przedstawionych przez nią osiągnięć naukowych.

Sylwetka habilitantki

Dr B. Słobodzian tytuł zawodowy magistra uzyskała w 1997 r. na kierunku: Politologia i nauki społeczne, specjalizacja: socjalno-samorządowa i edukacji politycznej na Wydziale Nauk Społecznych Uniwersytetu Gdańskiego. Stopień doktora nauk społecznych w zakresie nauk o polityce uzyskała w 2004 roku, nadany uchwałą Rady Wydziału Nauk Społecznych Uniwersytetu Gdańskiego. Praca doktorska pt. *„Warunki funkcjonowania systemu samorządu terytorialnego w Polsce”* została napisana pod kierunkiem prof. dr hab. Andrzeja Gwiazdy. Habilitantka ukończyła także studia podyplomowe w zakresie Menadżer badań naukowych i prac rozwojowych, zorganizowane przez Polską Fundację Ośrodków Wspomagania Rozwoju Gospodarczego „OIC Poland” oraz Wyższą Szkołę Ekonomii i Innowacji w Lublinie.

Ocena głównego osiągnięcia naukowego

Jako główne osiągnięcie naukowe dr B. Słobodzian wskazała cykl publikacji zatytułowany *Samorząd terytorialny i samorządność obywateli w czasie przemian systemowych w Polsce po 1989 roku*.

Prowadzone przez Habilitantkę badania stanowią ważny obszar badawczy nauk o polityce i administracji. Problematyka funkcjonowania samorządu, relacji pomiędzy władzą centralną a lokalną oraz partycypacji obywateli we współdecydowaniu jest obecna w dyskursie naukowym od momentu reaktywacji samorządu w 1990 roku do dnia dzisiejszego. O dużym zainteresowaniu tą tematyką świadczą liczne publikacje, konferencje naukowe, debaty z udziałem naukowców i samorządowców organizowane także aktualnie w 35-lecie reaktywowania samorządu terytorialnego w Polsce. Ta rocznica jest więc także okazją do podsumowania działalności samorządu terytorialnego, zarówno w początkowym okresie transformacji ustrojowej, jak i później w trakcie konsolidacji systemu. Jest też punktem wyjścia do oceny osiągnięcia naukowego przedstawionego przez dr B. Słobodzian. Autorka jako główny cel badawczy wskazuje bowiem określenie zasadniczych determinantów funkcjonowania samorządu terytorialnego i samorządności w okresie przemian ustrojowych po 1989 roku.

W skład cyklu, stanowiącego podstawę do ubiegania się o stopień doktora habilitowanego wchodzi 6 artykułów naukowych opublikowanych w czasopismach: „Political Preferences”, „Polish Political Science. Yearbook”, „Przegląd Prawa Konstytucyjnego”, „Slovak Journal of Political Sciences”, „Studia Politologiczne” oraz 13 rozdziałów w monografiach zbiorowych. Trzy artykuły zostały napisane w języku angielskim, pozostałe w języku polskim. W zaproponowanym cyklu artykułów można wyróżnić dwie zasadnicze części. Pierwsza obejmuje kwestie dotyczące konstruowania instytucji samorządu terytorialnego w Polsce w początkowym okresie zmiany politycznej oraz w okresie konsolidacji systemu, ze szczególnym uwzględnieniem zagadnienia podziału terytorialnego.

W skład pierwszej części należy zaliczyć następujące artykuły:

Podział terytorialny jako element organizacyjny państwa, [w:] 25 lat samorządu terytorialnego. Polska – Pomorze - Chojnice, pod red. A. Finstera, J. Knopka, Wydawca Urząd Miejski w Chojnicach, Chojnice 2015, s.46-57.

Instytucja samorządu terytorialnego w nowych warunkach ustrojowych - doświadczenie i kierunki zmian, [w:] Młode Demokracje. 20 lat transformacji systemowej w Europie Środkowej 1989-2009. Płaszczyzna gospodarcza polityczna, pod red. W. Saletry, I. Jarosińskiego, Wydawnictwo UH-P J.K w Kielcach, Kielce 2010, s. 109-119.

Decentralizacja systemu władzy - główny problem dyskusji nad reformą administracji publicznej po 1989 r., [w:] Ustrój terytorialny państwa a decentralizacja systemu władzy publicznej, pod red. A. Lutrzykowskiego, Wydawnictwo Adam Marszałek, Toruń 2012, s. 107-124.

Niedokończona reforma? Poszukiwanie nowych rozwiązań modelu samorządu terytorialnego w Polsce, [w:] XX lat samorządu terytorialnego w Polsce. Doświadczenia - problemy - perspektywy, pod red. J. Kowalik i A. Bednarza, Wydawnictwo Adam Marszałek, Toruń 2011, s. 79-90.

Cele i zasady reformy administracji samorządowej w 1998 r., [w:] Samorząd terytorialny. Studium politologiczne, pod red. J. Marszałek-Kawy, Dom Wydawniczy DUET, Toruń 2007, s. 129-147.

Zasadniczy podział terytorialny Polski - przygotowanie i realizacja założeń reorganizacji terytorialnej z 1999 roku, [w:] Samorząd terytorialny w Polsce i w Niemczech. Struktury, aktorzy, działanie, pod red. A. Jarosza i O.Kieca, t.2, Oficyna Wydawnicza Uniwersytetu Zielonogórskiego, Zielona Góra 2015, s.111-124.

Gmina-miasto na prawach powiatu- metropolia - w poszukiwaniu efektywnego modelu ustroju miast w Polsce, [w:] *Wieloaspektowość samorządności gminnej w Polsce*, pod red. B. Nawrota, J. Pokładeckiego, Wydawnictwo Naukowe WNPiD, Poznań 2011, s. 161-168.

Miejsce i rola powiatu w polskiej strukturze terytorialnej - dyskusje i spory wokół kształtowania się jednostki, „*Aequias*” 2015, nr 3, s. 17-30.

Tworzenie się nowych metropolii jako wyzwanie przemian globalnych przykładzie przestrzeni trójmiejskiej, [w:] *20 lat samorządu terytorialnego w Polsce: sukcesy, porażki, perspektywy*, pod red. K. Mieczkowskiej-Czemiak, K. Radzik-Maruszak, Wydawnictwo Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej, Lublin 2012, s. 135- 144.

Dzielnice i osiedla-jednostki pomocnicze miasta Gdańska. Specyfika funkcjonowania, [w:] *Jednostki pomocnicze w polskich gminach. Pozycja, funkcje i wyzwania*, t. 1, pod red. A. Jarosza, B. Springer, Oficyna Wydawnicza Uniwersytetu Zielonogórskiego, Zielona Góra 2014, s. 165-176.

Political Parties and Their Role in Determining a Territorial Division of Poland, "Political Preferences" 2015, N° 11, s. 35-49.

The Pomeranian Region: Parties and the Party Structure of the Voivodeship Sejmik after 1998, "Polish Political Science. Yearbook" 2011, t. XL, s. 253- 273.

W artykułach zaliczonych do pierwszej części Habilitantka dokonała analizy uwarunkowań reaktywacji samorządu terytorialnego po 1989 roku. W opracowaniu zatytułowanym *Cele i zasady reformy administracji samorządowej w 1998 r.*, [w:] *Samorząd terytorialny. Studium politologiczne*, pod red. J. Marszałek-Kawy, Dom Wydawniczy DUET, Toruń 2007, s. 129-147. Habilitantka przedstawiła determinanty odrodzenia samorządu terytorialnego w Polsce. Ukazała także wady dotychczasowych rozwiązań, m. in. nadmierną centralizację, rozbudowany aparat administracyjno-urzędniczy, rozciągnięcie w czasie procesu podejmowania decyzji, przy jednoczesnym odseparowaniu udziału społeczności lokalnej. Autorka słusznie konstatuje, iż powstałe gminy z demokratycznie wybieranymi organami stanowiącymi, wyposażono w podstawowe atrybuty samodzielności (autonomii): osobowość prawną, mienie komunalne, własne źródła zasilania finansowego, tworzenie reprezentacji ponadgminnych (sejmik samorządowy) i różnych form współpracy (np. stowarzyszenia, zrzeszenia, związki międzygminne). Jednocześnie, na co także wskazuje Autorka, pomimo licznych nowelizacji ustaw samorządowych okazało się, że przyjęte podstawy prawne nie były w stanie zagwarantować rzeczywistej niezależności gmin od państwa.

Kolejne zasadnicze zmiany instytucji samorządu terytorialnego habilitantka przedstawiła w kilku artykułach. Projekty i następnie rozwiązania wprowadzone w 1998 roku Autorka analizuje m. in. w opracowaniu *Miejsce i rola powiatu w polskiej strukturze terytorialnej - dyskusje i spory wokół kształtowania się jednostki*, „*Aequias*” 2015, nr 3, s. 17-30. Skupia się tu na analizie instytucji powiatu, aspektach pozytywnych oraz negatywnych wynikających z wprowadzenia drugiego stopnia samorządu terytorialnego. Z kolei w opracowaniu *Gmina - miasto na prawach powiatu - metropolia - w poszukiwaniu efektywnego modelu ustroju miast w Polsce*, [w:] *Wieloaspektowość samorządności gminnej w Polsce*, pod red. B. Nawrota, J. Pokładeckiego, Wydawnictwo Naukowe WNPiD, Poznań 2011, s. 161-168, Habilitantka podjęła się oceny roli miasta na prawach powiatu w systemie samorządu terytorialnego, a także kwestii metropolii – dużych miast, wskazując na bariery w rozwoju, wynikające z zastosowanych rozwiązań prawnych. Podsumowując rozważania na temat modelu ustroju dużych miast Habilitantka doszła do następujących wniosków:

- 1) w ciągu 20 lat funkcjonowania samorządu terytorialnego w Polsce nie wypracowano koncepcji ustroju dużych miast;
- 2) przyjęte rozwiązania prawne miały charakter tymczasowy, nie sprawdziły się w praktyce i wymagają kontynuacji;
- 3) trwające prace nad ustawą metropolitalną (wielokrotnie przerywane, zmieniana koncepcja co do kryteriów kwalifikacji miast) bez aktywnej partycypacji zainteresowanych podmiotów (dużych miast i sąsiadujących z nimi gmin) najprawdopodobniej zakończą się przyjęciem rozwiązań mało satysfakcjonujących dla dużych miast (metropolii). Ostatnia konstatacja jest jak najbardziej słuszna. Wnioski z badań oraz przewidywania Autorki w odniesieniu do późniejszej perspektywy okazały się właściwe.

Autorka zajęła się także oceną wpływu ewolucji systemu wyborczego na funkcjonowanie samorządu terytorialnego. Zmiany w organizacji okręgów wyborczych i ich konsekwencje Autorka przeanalizowała w artykule *The Pomeranian Region: Parties and the Party Structure of the Voivodeship Sejmik after 1998*, "Polish Political Science. Yearbook" 2011, t. XL, s. 253- 273.

Za ważne w badaniach zaprezentowanych w pierwszej części należy podkreślić ukazanie etiologii samorządu terytorialnego w Polsce. Dr B. Słobodzian przedstawiła uwarunkowania restauracji idei samorządności terytorialnej po zmianie reżimu politycznego w 1989 roku. Istotną rolę odegrały tu procesy demokratyzacyjne, wola odejścia od systemu centralistycznego oraz wprowadzenie konkretnych rozwiązań prawnych (konstytucyjnych

oraz ustawowych). Habilitantka w systematyczny sposób ukazała determinanty kształtowania się samorządu terytorialnego w Polsce w okresie zmian ustrojowych. Odradzanie się samorządu było procesem, w którym pojawiły się bariery instytucjonalne oraz natury politycznej, które zostały przez Autorkę przeanalizowane.

Istotną część badań to analiza podziału terytorialnego, Habilitantka określa go (odwołując się do Eugeniusza Zielińskiego) jako konstrukcję, za pomocą której uzyskuje się określony ład przestrzenny w realizacji zadań publicznych. Podział terytorialny ma także istotny wpływ na działania decentralizacyjne oraz funkcjonowanie samorządu terytorialnego. W artykułach: *Podział terytorialny jako element organizacyjny państwa*, [w:] 25 lat samorządu terytorialnego. Polska – Pomorze - Chojnice, pod red. A. Finstera, J. Knopka, Wydawca Urząd Miejski w Chojnicach, Chojnice 2015, s.46-57 oraz *Zasadniczy podział terytorialny Polski - przygotowanie i realizacja założeń reorganizacji terytorialnej z 1999 roku*, [w:] Samorząd terytorialny w Polsce i w Niemczech. Struktury, aktorzy, działanie, pod red. A. Jarosza i O. Kieca, t. 2, Oficyna Wydawnicza Uniwersytetu Zielonogórskiego, Zielona Góra 2015, s.111-124, dr B. Słobodzian definiuje podział terytorialny oraz przedstawia typologię podziałów terytorialnych. Ukazuje także wpływ podziału terytorialnego na proces kształtowania się oraz funkcjonowanie instytucji samorządu terytorialnego. Habilitantka szczegółowo ocenia tu założenia oraz realizację reformy terytorialnej i samorządowej z 1998 roku, kluczowej zmiany zarówno jeśli chodzi o podział terytorialny, jak i samorząd.

Druga wyodrębniona część osiągnięcia odwołuje się do idei samorządności rozumianej poprzez pryzmat partycypacji obywatelskiej. Ten obszar badań obejmuje następujące artykuły:

Rady młodzieżowe jako forma partycypacji lokalnej - przykład miasta Gdańska, [w:] Partycypacja w samorządzie terytorialnym - stan obecny i perspektywy, pod red. K. Olszewskiej, K. Sidorkiewicza, K. Starańczaka, P. Uziębło, Wydawnictwo Państwowej Szkoły Zawodowej w Elblągu, Elbląg 2021, s.223-233.

Recepcja społeczna przemian w funkcjonowaniu administracji publicznej (na przykładzie reformy ustrojowo-terytorialnej w Polsce w 1998 roku), [w:] Europeistyka. Studia i Badania Naukowe, nr1, pod red. H. Dubrzyńskiej, Wydawnictwo Ateneum-Szkoły Wyższej w Gdańsku, Gdańsk 2006, s. 229-251.

Formy demokracji bezpośredniej w aktywizowaniu społeczności lokalnej (np. wyborów samorządowych i referendum lokalnego), [w:] Współczesne wyzwania administracji rządowej i samorządowej, pod red. D. Pleckiej, Wydawnictwo Adam Marszałek, Toruń 2013, s. 57-71.

Dysfunkcjonalność społeczności lokalnych na przykładzie funkcjonowania gdańskich jednostek pomocniczych, [w:] *Zmierzch demokracji liberalnej?* pod red. K. A. Wojtaszczyka, P. Stawarza, J. Wiśniewskiej - Grzelak, Oficyna Wydawnicza ASPRA-JR, Warszawa 2018, s.607-619.

Polish Electoral System to Self Local Government – Changes and Effects, "Slovak Journal of Political Sciences" 2016, vol.16, N°3, s.266-281.

W tej części wskazanego osiągnięcia Habilitantka zajęła się wpływem form demokracji bezpośredniej na aktywizację społeczności lokalnej. Dokonała także analizy rozwiązań instytucjonalnych na przykładzie działalności jednostek pomocniczych, odpowiadając na pytanie czy wprowadzanie konkretnych rozwiązań w instytucjach samorządowych ma wpływ na zaangażowanie obywateli we współuczestnictwie i chęć samodecydowania obywateli o sprawach lokalnych. W swoich badaniach dr B. Słobodzian analizowała praktyczny wymiar partycypacji, skupiając się m. in. na działalności Młodzieżowej Rady Miasta Gdańska, oceniając czy taka forma partycypacji może być formą łączności pomiędzy konkretnymi grupami społecznymi a władzą. Ta część badań obejmowała także analizy dotyczące niskiego poziomu uczestnictwa w elekcjach samorządowych.

Poza dwoma głównymi nurtami badawczymi Dr. B. Słobodzian podjęła także problematykę współpracy międzynarodowej samorządu terytorialnego w artykule *Podstawy prawne nawiązywania i prowadzenia współpracy międzynarodowej przez jednostki samorządu terytorialnego w Polsce*, „Przegląd Prawa Konstytucyjnego” 2022, nr 6 (70), s. 273-285. Rozpoczynając analizę tej kwestii Habilitantka powinna odnieść się do funkcjonującej i ugruntowanej w literaturze przedmiotu kategorii paradyplomacja. Nawet jeśli pojęcia tego Autorka nie zastosowała w konkretnym artykule, warto byłoby wspomnieć o nim w Autoreferacie. Autorzy zajmujący się aktywnością międzynarodową samorządów jako paradyplomację rozumieją zdolność jednostek samorządu terytorialnego do politycznych interakcji przestrzennych, przekraczających granice państwa. Obejmuje ona każdy rodzaj aktywności zagranicznej, w tym współpracę: formalną i nieformalną, dwu- i wielostronną (sieciową), transgraniczną (zachodzącą na styku granic państwa) i międzyregionalną. Jest wyrazem wzrastającej roli regionów jako aktorów współczesnych stosunków międzynarodowych, zdolnych do aktywności międzynarodowej sensu largo. Mimo pewnego zakresu kontroli (prawnej i politycznej) ze strony władz państwowych, regiony dysponują określonym zakresem swobody, co pozwala traktować je jako odrębnych od państw

(pozapaństwowych) uczestników stosunków międzynarodowych¹. Habilitantka zapewne powodowana chęcią ukazania kompleksowości problematyki samorządu terytorialnego, o której pisze w Autoreferacie, w cyklu artykułów umieściła także ten, dotyczący aspektu współpracy międzynarodowej samorządów. Jeśli Autorka zajęła się tą problematyką, to należy mieć nadzieję, że w przyszłości rozszerzy zakres badań o praktyczny wymiar polityki międzynarodowej w wymiarze samorządowym.

Habilitantka, reagując na współczesne wyzwania cywilizacyjne podjęła także ważną problematykę konieczności funkcjonowania administracji publicznej w zupełnie nowych warunkach związanych z wystąpieniem pandemii COVID-19. Zagadnienie to przedstawiła w artykule: *Zmiany w funkcjonowaniu administracji publicznej w Polsce w czasie epidemii COVID-19*, „Studia Politologiczne” 2022, nr 2, vol. 64, s. 66-75.

Za pewien mankament całego cyklu artykułów, tworzącego główne osiągnięcie naukowe, należy uznać brak artykułu wprowadzającego, w którym należałoby przedstawić istotę samorządu terytorialnego, decentralizacji oraz partycypacji. Istotne byłoby odniesienie do funkcjonujących teorii samorządu terytorialnego oraz modeli samorządu terytorialnego funkcjonujących w państwach Europy Zachodniej. Takie opracowanie teoretyczne wzmocniłoby prezentowany cykl artykułów. Pewne elementy odnoszące się do teorii znajdziemy oczywiście w poszczególnych artykułach, niemniej jednak artykuł porządkujący te kwestie byłby wskazany.

Habilitantka pominęła także ważny determinant funkcjonowania samorządu terytorialnego, jakim jest jego finansowanie. Źródłem finansowania jednostek samorządu terytorialnego są dochody z podatków, majątku publicznego oraz dotacji ogólnych i celowych. Są one przeznaczone na realizację bieżących zadań samorządu terytorialnego. Tymczasem władze samorządowe podejmują na swoim terenie różnorakie decyzje o charakterze rozwojowym. Wówczas muszą one sięgać do nadzwyczajnych źródeł finansowania, jakim są pożyczki, kredyty lub emitowane obligacje. Ponadto zasilanie samorządu w przeważającej części pochodzi z dotacji celowych. Dlatego też należałoby w cyklu artykułów umieścić informacje o trwającej dyskusji dotyczącej zmiany sposobu finansowania samorządu terytorialnego w kierunku zasilania przede wszystkim dochodami własnymi z podatku PIT i CIT. Sposób finansowania jednostek samorządu terytorialnego ma bowiem znaczenie w kontekście niezależności samorządu terytorialnego od władz centralnych. Wprawdzie, w niektórych artykułach habilitantka pisze o dysfunkcjonalności samorządu wynikającej z braków

¹ W. T. Modzelewski, *Kierunki pozaeuropejskie paradyplomacji polskich województw*, „Annales Universitatis Mariae Curie-Skłodowska. Sectio K” 2023 VOL. XXX. 2, s. 147.

finansowych, wydaje się jednak że odrębny artykuł bądź obszerna część takiego mogłyby bardziej uwypuklić i podkreślić te znaczące kwestie. Pewne elementy dotyczące konieczności decentralizacji finansów publicznych znajdziemy w artykule pt. *„Decentralizacja systemu władzy - główny problem dyskusji nad reformą administracji publicznej po 1989 r.”*. Warto byłoby jednak kwestie związane z finansowaniem samorządu rozszerzyć.

Przedstawiony cykl publikacji należy ocenić jako planowaną i spójną koncepcję, przedstawione artykuły naukowe wypełniają definicję „powiązanego cyklu”. Autorka w swoich artykułach skupiła się przede wszystkim na rozwiązaniach prawnych dotyczących samorządu terytorialnego oraz ich praktycznej implementacji. Z lektury recenzowanych artykułów wynika, że Habilitantka była żywo zainteresowana zmianami zachodzącymi w prawie dotyczącymi funkcjonowania samorządu terytorialnego w długiej perspektywie temporalnej. Posiadała również wiedzę o trwającej debacie dotyczącej konieczności zmian w samorządzie terytorialnym oraz projektowanych rozwiązaniach ustawowych. W opracowaniach podejmowała się prób oceny oraz dokonywała analiz, w jaki sposób zarówno projektowane rozwiązania, czy też gotowe nowelizacje wpływały na działalność instytucji samorządu. Świadczy to rozeznaniu dr B. Słobodzian w tematyce funkcjonowania samorządu terytorialnego. Przedstawiony cykl artykułów świadczy o przemyślanej i konsekwentnej ścieżce badawczej. Prowadzone przez Habilitantkę badania charakteryzują się konsekwencją, jeśli chodzi o obszar naukowy badanych zjawisk i procesów. Świadczą o tym analizy podejmowane nie tylko w prezentowanym cyklu, ale także w pozostałych publikacjach dr B. Słobodzian.

Ocena istotnej aktywności naukowej realizowanej w więcej niż jednej uczelni, instytucji naukowej lub instytucji kultury, w szczególności zagranicznej.

Dr B. Słobodzian prowadziła działalność naukową we współpracy z ośrodkami w kraju i zagranicą. W tym miejscu należy podkreślić udział habilitantki jako eksperta w seminariach naukowych organizowanych w ramach projektu badawczego H2020 Local Government and the Changing Urban-Rural Interplay LoGov - partnerami projektu były m.in. Universite de Fribourg (Szwajcaria), Universidad Autonoma de Madrid (Hiszpania), Ludwig-Maximilians - Universitaet Muenchen (Niemcy), Nalas Reseau des Associations Nationales de Pouvoirs Locaux del Europe du sud est (Francja), Universidad Nacional de General San Martin

(Argentyna), South African Local Government Association (RPA), University of Technology Sydney (Australia), Uniwersytet Warszawski.

Habilitationka uczestniczyła we wspólnych projektach badawczych z naukowcami ze Szwecji, Danii oraz Gruzji. Na gruncie polskim współpracowała w projektach badawczych z naukowcami z Uniwersytetu Wrocławskiego oraz Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie.

Dr. B. Słobodzian była także wykonawcą w projekcie „Energy for the Future. European Studies to Challenges in the European Union” finansowanym przez Komisję Europejską.

Ważnym elementem aktywności naukowej realizowanej w innej uczelni było odbycie stażu dydaktyczno-badawczego w Instytucie Politologii Uniwersytetu Wrocławskiego.

Habilitationka rezultaty swoich badań prezentowała na kilkudziesięciu międzynarodowych oraz krajowych konferencjach naukowych.

Ocena pozostałego dorobku i aktywności naukowej

Dorobek publikacyjny habilitationki, poza wskazanym osiągnięciem, obejmuje jedną monografię, trzy współredagowane monografie, 7 artykułów w czasopismach naukowych, 14 rozdziałów w monografiach zbiorowych, 3 hasła w leksykonie oraz jeden artykuł recenzyjny.

Publikacje habilitationki poza artykułami zawartymi we wskazanym osiągnięciu są powiązane z problematyką samorządu terytorialnego. Autorka zajmowała się rozwiązaniami stosowanymi w państwach Europy Zachodniej, m. in. w Austrii, Szwecji oraz Hiszpanii. Opublikowane artykuły świadczą o wielopłaszczyznowych zainteresowaniach badaczki w kontekście funkcjonowania samorządności i samorządu terytorialnego. Autorka zajmowała się samorządnością w ujęciu problemowym i temporalnym, analizując proces kształtowania się instytucji samorządu terytorialnego w Polsce, także w odniesieniu do rozwiązań historycznych, sprzed 1990 roku. Jej publikacje dotyczą także reform systemu samorządu terytorialnego, Autorka skutecznie analizowała i recenzowała funkcjonujące instytucje samorządu terytorialnego. Ocenę działalności instytucji samorządu terytorialnego w Polsce zawarła m. in. w artykule *Major Dilemmas and Increasing Dysfunctions of the Polish Local Government Model* („Polish Political Science Yearbook” 2016, vol. 45, s. 219-230).

Należy podkreślić, że Habilitationka trzykrotnie sprawowała obowiązki promotora pomocniczego, co wpisuje się w wypełnianie funkcji wspierania rozwoju kadry naukowej.

Zarówno prezentowane główne osiągnięcie naukowe, jak i pozostałe elementy działalności naukowej świadczą o dojrzałości dr B. Słobodzian jako badaczki. Habilitantka od początku aktywności naukowej skupiała się na jednorodnej problematyce, obejmującej kształtowanie oraz funkcjonowanie samorządu terytorialnego. W kolejnych etapach konsekwentnie prowadziła badania nad tym zagadnieniem, wskazując na pojawiające się pozytywne, ale także negatywne aspekty. Habilitantka w swoich badaniach potrafiła reagować na zmiany zachodzące w funkcjonowaniu samorządu terytorialnego, we właściwy sposób analizując oraz dokonując oceny badanych zjawisk. W analizach przez nią przeprowadzanych znajdują się także rozważania ekstrapolacyjne (które z aktualnej perspektywy okazały się właściwe), świadczące o rozeznaniu Habilitantki w badanej problematyce.

Działalność organizacyjna, dydaktyczna oraz popularyzująca naukę

W dotychczasowej karierze Habilitantka wykazywała się istotną aktywnością w dziedzinie organizacyjnej. Pełniła funkcję Zastępcy Dyrektora Instytutu Politologii ds. Dydaktycznych, była członkiem Rady Wydziału Nauk Społecznych Uniwersytetu Gdańskiego oraz Wydziałowego Zespołu ds. Ewaluacji Jakości Kształcenia. W latach 2016-2020 przewodniczyła komisjom programowym dla kierunków bezpieczeństwa narodowego oraz politologii, odpowiadając za opracowanie nowych programów oraz dostosowanie ich do nowych wymogów. Dr B. Słobodzian uczestniczyła w pracach zespołów rekrutacyjnych, pełniła także funkcje opiekuna roku na kierunkach politologia i bezpieczeństwo narodowe.

Dr B. Słobodzian zasiadała także w gremiach redakcyjnych cenionych czasopism politologicznych. Habilitantka pełniła funkcje redaktora tematycznego w czasopiśmie „Athenaeum. Polskie Studia Politologiczne”. W latach 2013-2018 była członkiem Rady Programowej czasopisma „Cywilizacja i Polityka”, wydawanego przez Instytut Politologii Uniwersytetu Gdańskiego, od 2023 r. jest sekretarzem tejże redakcji.

W ramach działalności popularyzującej naukę Habilitantka udzielała się jako członek komisji ogólnopolskich olimpiad: Olimpiady Wiedzy o Polsce i Świecie Współczesnym, Olimpiady Wiedzy o Samorządzie Terytorialnym oraz jako przewodnicząca Komitetu Okręgowego Olimpiady Wiedzy o Laureatach Pokojowej Nagrody Nobla. Ponadto organizowała i prowadziła zajęcia w ramach Bałtyckiego Festiwalu Nauki, wpisując się w ideę upowszechniania w społeczeństwie tematyki badań naukowych. Promowała także macierzystą jednostkę podczas Dni Uniwersytetu Gdańskiego.

Habilitationka wypromowała 44 prace licencjackie oraz 26 prac magisterskich. Warto podkreślić, że jej aktywność dydaktyczna poza obowiązkami w rodzimym Instytucie Politologii obejmowała także prowadzenie zajęć ogólnouczelnianych dla studentów innych wydziałów. Wykłady te korelują z zainteresowaniami badawczymi kandydatki (*Wprowadzenie do problematyki samorządu terytorialnego, Partycypacja publiczna w Polsce, Jak zostać radnym? - menadżer w samorządzie terytorialnym*).

Godne podkreślenia jest uczestnictwo dr B. Słobodzian w kursach dokształcających, szkoleniach, warsztatach, których celem z jednej strony było podwyższenie umiejętności dydaktycznych, a drugiej strony doskonalenie własnego warsztatu. Świadczy to pozytywnie o Habilitantce i jej dążeniach do systematycznego rozwoju.

Konkluzja

Reasumując uważam, że osiągnięcia naukowe dr Beaty Słobodzian stanowią znaczny wkład w rozwój dyscypliny nauki o polityce i administracji. Habilitationka wykazała się także istotną aktywnością naukową przeprowadzaną w więcej niż jednej instytucji naukowej. Tym samym spełniła kryteria określone w art. 19 ust. pkt 2 i 3 Ustawy z dnia 20 lipca 2018 roku Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz. U. z 2023 r. poz. 742)

Dlatego wnoszę do Rady Naukowej Dyscypliny Nauki o Polityce i Administracji o dopuszczenie do dalszych etapów postępowania habilitacyjnego oraz popieram wniosek o nadanie dr. Beacie Słobodzian stopnia doktora habilitowanego w dyscyplinie nauki o polityce i administracji.

Tomasz Bójnowicz